

nicare non potuerint : plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Sic Concessio. Vbi similiter quod de Confraternitate dicitur, de Congregationibus accipiendo, in quibus viri pariter & mulieres possunt adscribi. Et si id aliunde non haberetur, ex hujusmodi sane concessione, & similibus alii Pontificum posset abunde fundari. Sic enim Paulus V. sic Urbani VIII. sunt locuti. Extat autem amplissimum Sixti V. circa hoc Indulatum in Bulla speciali, quæ virica pro Societate Pontificis hujus habetur, in qua erigi Congregationes quorundamque Christi fidelium in Ecclesiis, & Domibus Societatis concedit, & facultatem Praeposito Generali Primariae easdem aggregandi, ut omnibus, quibus illa, priuilegiis & gratiis potuerint.

Indulgentiam pro mortis articulo ad Scholasticos excludi.

498. Illud autem circa gratiam praedictam inquirendum occurrit, an quod pro Indulgentia in mortis articulo dicitur, sit etiam ad Scholasticos referendum: cum enim de illis nihil tale dictum sit, & diversus pro aliis dies ad lucrandū Indulgentiam extra mortis articulum assignatur, diversa esse penitus dispositio videtur. Nihilominus fauor praedictus omnes praefatos amplectitur, quia sub vna clausula continentur, & commodissime ad illos potest referri: cum præterea non sit vla ratio Scholasticos excludendi. Omnes enim ad idem Congregationis Virginis gremium pertinent; omnibus Confessionis, & Communionis onus imponit; liceat diversi sint pro illis dies, quia eos, qui Scholasticci non sunt, optat Pontifex ad celebrationem Festi Corporis Christi fructuose concurrens, & tunc Communionem frequentare, sciens Scholasticos circa hoc esse frequentiores, per menses singulos fructum arboris vita degustantes. Quod ergo tandem additur de Indulgentia pro mortis articulo, ad omnes est compertum pertinere. Et saut quidem non obscurè contextus postremis illis verbis: *Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam &c.* Illud enim *Similiter* Indulgentiam eam indicat, de qua proximè dicitur: nulla autem alia proximè praecellerat, nisi quapro Scholasticis fuerat concessa. Mens ergo Pontificis est omnes illa in articulo necessitatis extremae potiri. Quod autem clausula in aliquâ Dispositione posita, ad omnia in illa contenta referatur, quando omnium est eadem ratio, communis doctrina pro, pro qua Menochius de Præsumptionibus Præsumpt. 181. num. 2. & licet hic in rigore non sit communis clausula, iuvat ea doctrina ad intelligendum rationem eandem in iis repertam, pro quibus fauorabilis dispositio procedit, magnum esse paris effectus argumentum. Et quamvis non sit clausula expressa, est tamen tacita, & similitudinis nota efficacissima pro eodem.

Roborata probatio ex concessione alia pro Schola sticis subsecuta.

499. Et robatur amplius ex eo quod statimde Scholasticis sermo succedit, vt ea quæ dicta fuerunt, ad eos spectare non videatur posse in dubium reuocari. Succedit autem, dum eisdem pro Festis Virginis, Nativitatis, & Resurrectionis Domini, ac etiam Pentecostes, Confessi & sacrâ Communione refectis decem annorum Indulgentia conceditur: sic enim intelligendum illud quod dicitur, si confessi & contriti

præmissa perceperint. Præmissa autem fuerant Cō munio, & recitatio Coronæ, aut tertia partis Rosarij. Quamquam alias esse sensus possit,

quod scilicet non requiratur Communio, vt in Notandum

prædictis Festis Indulgentia dicta obtineatur;

sensus con-

cessus iuxta da-

lam expli-

cationem.

in Festiuitatibus Annuntiationis, & Assumptionis:

atqui pro illis Indulgentiam plena-

riam concesserat Pontifex: ergo dum hoc loco

limitatam concedit Communionem non exi-

git, immò neque Confessionem dummodo con-

tritio suffragetur. Id quod vterius potest effica-

citer comprobari ex Bulla Gregorij X. citata de

institutione Congregationum: in ea enim con-

gregatis, qui in diebus Nativitatis, & Ascensionis

Domini, Annuntiationis, Assumptionis, &

Conceptionis, ac Nativitatis Virginis, rite con-

fessi communicauerint, plenariam Indulgentiam elargitur. Quæ gratia ad omnes Congregationis Primariae aggregatas virtute concessionis Sixti V. de qua num. 496. est parviter propagata. Et est talis concessio perpetua. Qui ergo fieri possit ut Successores Pontifices hac scientes, pro eisdem diebus Indulgentiam limitatam tempore & virtute concederent eadem prorsus facientibus; immò & plus aliquid, dum ab eisdem recitatio Coronæ, aut tertia partis Rosarij postulatur? Minus ergo conceditur, quia minus percutit, sola scilicet contritio cu' recitatione dicta.

500. Additur statim in hunc modum: *Eos Indulgen-*

quoque qui in singulis diebus Veneris cuiusvis quadra-

tia pro in-

deutè processionibus publicis, in paribus & locis terrena-

bis Pro-

cessionibus & hereticorum predicatorum, iuxta ritum Ecclesie Ro-

mane institutis interfuerint, iuriu annorum: reli-

quæ vero omnibus eisdem processionibus presentibus

contritis & confessis unius anni Indulgentiam elar-

gitur. Hæc ibi. Postulat ergo iuxta illa tales Pro-

cessiones institui, neque eas Praelati penitus interdicere, nisi pro re natâ inconueniens aliquod occurrerit, ratione cuius non videatur voluntari Pontificis in concessione huiusmodi contrari. Et ita quidem aliqui præstiterunt, Processionibus

alias infensi, quæ fieri à Religiosis solent in Qua-

dragesim, Indis aut Æthiopibus convocatis:

ostenso enim Societatis priuilegio, eidem mo-

rem gerendum centuerunt. Licit enim in eo non

exprimantur Processiones à Religiosis Societatis

specialiter faciendas; quia tamen priuilegium eis-

dem concessum, & ad eorum instantiam impera-

tratum, ipsi circa vsum specialis copia facta;

licet aliquando Praelatis mos gerendum circa hoc

fuerit, moleste ferentibus Processionum talium

frequentiam, ne iis inuitis occasio contentionum

esset, quod est ad fouendam concessum pietatem.

Fuerat autem simile priuilegium conces-

suum à Gregorio XIII. & extat illud in Compen-

dio Indico. Verb. Indulgentia 2. §. 13. Sed tem-

porale illud, & Anno 1603. finitum. Erat au-

tum amplior Indulgentia, quia decem annorum,

& totidem Quadragesmarum: debent tamen

cum Neophytis & Christianis aliis doctrinam

Christianam recitare, aut priuatim docere: vnde

qui priuatim eo misericordia verterentur officio,

etsi non recitarent doctrinam in Processionibus,

Indul-

Indulgentiam obtinerent. Docere autem priuatum non est semel aut iterum instruere, sed ita instructioni insisteret, vt Neophyti mediocriter saltem, nisi summa eorum obſtitat ruditas, instruēt euaserint. Videatur autem de instructione Neophytorum concessio procedere, de quibus mentio inducta, Indorum scilicet, Æthiopum, aliorumque Indiae vtriusque. Et ita non sufficeret eorum instrutio, qui Neophytorum nomine non veniunt, vt sunt Hispanorum filii, & alij forsitan grandiores. Et Indulgentiam huiusmodi ut perpetuam admittent, qui omnia priuilegia, facultates, & gratias talia esse contendunt, vnde præfata explicationem oportuit adhiberi: & quia eadem inferius in Bulla Innocentij continentur.

501. Ut verò Indulgentia secundum formam nouioris concessions obtineri possint, ea obliuanda, quæ à Pontificibus prescribuntur: quod scilicet Processiones fiant ad orandum pro conuersione Gentilium & hereticorum. Debet ergo in ordine ad hunc finem orationes fieri, & ita Litaniæ recitanda de more Ecclesiæ, vnde non est ita accommodata recitatio Psalmi 50. aut alterius ex Pœnitentialibus. Vel admonendi in Processione futuri ut clamores dicti Pœnitentiū in eum finem dirigant, vt Deum sic placatum reddant, & eo pacto supplicationis finem iuxta mentem Pontificis consequantur. Debent prætere Processiones iuxta Romanæ Ecclesie vsum institui. Vtus autem Romanæ Ecclesie est, qui habetur in Rituali Pauli V. licet non sit necessarium ad vnguem feruari, neque feruari ea, quæ ex Petro Gregorio habet Barbosa de Potestate Episcopi. Allegat. 78. num. 1. vt scilicet præcedat Clerus cum vexillis, Crucibus, & Cereis, sequente populo: id enim in Processionibus fieri solitis in Indiis de quibus loquuntur Pontifices, non ita est in vñ: neq; enim ad illas Clerus cōcurrunt, sed hinc inde procedentibus per ordinem Neophytis, gestantur vexilla cum Crucibus, & imagines Virginis, & Salvatoris Crucifixi cum cereis accensis, & cantu. Deberet autem Crux præcedere, quia hoc ad ritum Romanæ Ecclesie spectat: neque enim Cruces, quæ in vexillis eminent, videntur sufficiens, & aliquis in fine ire Sacerdos pluviāli ornatus, quod item de more est. Quod enim aliqui aiunt has non esse proprias & formatas Processiones, minimè videtur admittendum: quia si tales non sunt, neque erunt parcer, quæ à Pontificibus in suis concessionibus memorantur, & ita neque aptæ, vt ratione illarum Indulgentiarum obtineantur.

502. Pictas deinde Pontificia progrederit, de eorum felici requie sollicita, qui pro causa fidei navigationem aggressi, in eadem morientur, & sic indulget: *Quodque pro animabus eorum Christi fideliū, qui in prædictis vñisque Indiæ nauigationibus pro negotio fidei in fluendo ab humanis in charitate Christi coniuncti decesserunt, confessi ac sara Communione refecti, terram partem Rosarij aut vnam Coronam recitaverint; quies id agent, toties per modum suffragij unam ex dictorum animabus a pœnis Purgatoriū liberare valeant.* Sic in Bulla Innocentij citata: vbi quod ad negotium fidei attingit sic exponendum, vt num. 494. à nobis dictum. Licit autem pro morientibus in navigationibus

gratia ista prouenia; idem dicendum de morientibus, dum per terram iter faciunt, quia eadem est ratio, & fortè maior. Est namque Indulgentia ita illi affinis, de qua num. citato. Ibi autem non est tantum pro morientibus in navigationibus, sed, vt ibidem dicitur, *In qualibet vñisque Indiae regione, vel Oceani insula, aut nagatione.*

503. Pro Scholasticis tempore Interdicti, & Cœficationis à diuinis priuilegiis additur, sicut & pro Presbyteris Societatis. Id autem quod ibi conceditur, alias licet, vt videri potest in Compeditio communi, verb. *Interdictum. §. 1. vbi so-*

lum cauetur, vt interdicti excludantur, & alii

possint Sacramenta ministrari.

Quod si Sacramentorum administratio licet, multo magis ad audiendum Sacrum licebit admissio. Licit autem ibi non fiat mentio Cœficationis à diuinis: ex concessione tamen Leonis X. de qua §. 6. habetur ut illius eadem ratio habeatur in foro conscientiae. Pro foro ergo extero poterit priuilegium Indicum describere, si Ordinarii circa hoc moucat questionem: in eo enim aboluta concessio est. Illud autem ante omnes alios concederat Gregorius XIII. vt constat ex Compeditio Indico verb.

Interdictum. vbi §. 3. sic dicitur: Postremo verò ei-

dem Pontificis concessione obtinent eis, vt idem po-

Alia pro

Presbyteris Societatis.

Postremo verò ei-

dem Pontificis concessione obtinent eis, vt idem po-

ingens con-

cessio pro

Indulgen-

tia Statio-

nus.

Concessio

pro libe-

randis à

Purgatorio

animabus

moriens

in itinere

pro negotijs

fatis.

Antiquar

alia, &

amplior,

Nam referens continet quid, quale, & quantum est in relato. *L. Ase tota. D. de hæredib. infir.* Pro quo Cardinalis Tuschus. verb. Relatum, Conclus, 129. per totam: & hæc quidem concessio amplior est quoad dictos dies, quam illa, quæ per Bullam Cruciatam habetur, quia in eâ non plurimum Ecclesiæ aut altarium visitatio requiritur, sed unius Ecclesiæ: circa quod communis forma in huiusmodi visitationibus seruari solita, est tenenda, de qua Auctores, & nos Titulo 5. num. 304. & 305.

*Pro Ferijs
sexis In-
dulgentiis
specialis.*

*Perpetua
ex Gregor.
XIII. con-
cessione.*

*Cur ab a-
lis tempo-
ralis.*

*Quid per
illos adie-
ctum.*

*Onus spe-
cialis à
Gregorio
additum.*

concessionem possit quis Indulgentiam consequi, debet aut consideri aut communicare in Ecclesiæ Societatis. Quam tamen obligationem alij suffulere Pontifices, Ecclesiæ visitatione contenti, etiam alibi confessi fuerint, & sacræ Communiones refecti. Quidam hoc ergo temporalis concessio est, & idem potuit tota concessionis seruari ut temporalis proponi.

506 Non modicæ insuper estimatione digna est Indulgentia alia, quia quotidiano potest misericordia officio immensus inde thelaurus comparari. Sic ergo Pontificia liberalitas: In insensibus autem infirmos, & praefixim Indorum Hospitalia, & alia similia loca pia, ipsi etiam infirmis per se, vel alium ministrando, singulis diebus, quibus id fecerint, virginis quinque; qui vero ad infirmos accedentes, ibi per nocte auerint, quinquaginta dies de iniunctis eis, seu alijs quomodolibet debitis pœnitentijs, in formâ Ecclesiæ consuetâ relaxamus, ac respectu concedimus & indulgenus. Sic in citata Bullâ, & in alijs duorum Pontificum memoratis. Vbi Hospitalie, Xenodochium, & loca pia idem designant, diuersis licet nominibus compellentur: domus enim sunt, in quibus ad hospitium salutare infirmi pauperes admittuntur. In illis ergo, siue latine siue Græce nomen acceperint, eadem nominis vtriusque significacione, siue quocumque alio, qui sic admissos inuisuit, & eisdem inveriunt, Indulgentia prædicta potiuntur. Possunt autem per se, vel per alios inverire, per filios inquam, aut famulos. Neque id propteræ tantum esse debet, quod ipsi impediti sint, quo minus inverire possint; nam licet nullo laborent impedimento, lucrari Indulgentiam possunt, dummodo inuisuit: accedant inquam, alloquantur, solentur, & aliquod per se ipsum officium charitatis exercant; id enim inuisendi verbum importat. Volut autem Pontifices Indorum Hospitalibus specialis benevolentia affectum ostendere, dum aiunt, & praefixim Indorum Hospitalia; cum alias nihil ea inuisentibus peculiare concedant. Et potest obtineri Indulgentia cuiuscumque infirmi visitatione, etiam in domo propria sit, aut alibi, dummodo illi aliquando per se, vel per alium seruatur; quia concessionis forma non amplius exigit, licet circa Indos in Hospitalibus iacentes specialius velint officia pietatis exerceri. Dicitio enim Praesertim Vis partim implicatiua est, vt Iurisperiti loquuntur: indicant enim idem esse in casu alio, licet in illo fortior militet ratio, iuxta ea, quæ adducit Euerardus in loco *A natura dictionum implicatiuaris*, num. 1. & Gutierrez Libro 1. Quæf. Canon. Quæf. 20. num. 5. Fuerat autem multo amplior concessio Gregorij XIII. qui non dies, sed annos Indulgentia, viginti scilicet quinque, & quinquaginta inuisentibus & seruientibus erogarat. Sed fuit illa cum multis alijs Anno 1603. finita. Qui autem perpetuum cum alijs volunt, eo poterunt sive conscientia solatio in opere adeo Deo grato, & à Pontificibus experto, ministrare.

507 Indulgentiarum postrema in prædictis Bullis sic habet: *Eis etiam, qui coram Beate M. ne Virginis. R. I. E imagine ab alma Vrbe ad Collegium Cuiusatis Li- Roma Mis- me in Peru, ut afferitur, delata, tertiam Rosarij partem, sâ Indul- gen- gientia spe- gularis.* vel Coronam recuerint, censum similiter dies, de iniunctis eis, seu alijs quomodolibet debitis pœnitentijs, &c. Imago hæc parua quidem, sed veneratione digni-

dignissima, à Beato Franciso Borgia, cùm Societas esset Præpositus Generalis, dono est singulari transmissa, quæ & singulari ornata, ac peculiari cultu, deuotoq[ue] multorum concursu celebratur. Et in concessione pro illâ id specialiter obseruandum occurrit, quod cum Indulgentia pro seruientibus infirmis, quando officium charitatis adeo excellit, vt apud eos quis seruatur plenè pernoctet, quinquaginta dies non excedat: recitantibus tamen tertiam Rosarij partem, vel Coronam coram dicta Imagine, duplo maior Indulgentia, dierum scilicet centum, concedatur. Minor ergo labor, in quo molestia nihil, tadij, aut horroris interuenit, vt intuenti se ferent, dum infirmis in Hospitalibus, pernoctatione præferunt apud eosdem, ministratur, maiores donatur præmio: quia excellentia Virginis, cui tale præstatut obsequium, suo id iure videtur promereri. Est autem Indulgentia alia prædicta par, cuius appositione viui pietatis Pontificie claudendi, qui nostra tractatione fluxerunt, & haberunt 5.12. vbi sic dicitur: *Facientes insuper sua conscientiae examen, & de peccatis per eos commissis verè pœnitentes, quoties fecerint, centum dies. Ex Litteris pro Indijs Gregorij XIII.* Magnum ergo aliquid in conscientia reperitur examine, cum illud pietatis officijs erga infirmos præferatur, & obsequio Virginis duplo maioris præmij, prærogativa Pontificum exæquetur. Tria hæc qui studiæ peregerit, o quæ illæ felix! dum felicitatis egregia pingora numero fausto connectit; quæ ne excidant, duo versiculi beneficio memorie comprehendent. Sequentes excipe

*Salus eius MARIE obsequio, si seruus egenis;
Si dolor erratis quotidianus adefit.*

Circa Catechumenos doctrina utilis, non nullis alijs adiectis.

508 Illud tandem adiectum Catechumenos posse lucrari in Indulgentias. *Etiam ex tra Hospi- talia posse obtineri.*

I nos posse lucrari Indulgentias, si in statu gratiarum sunt; iam enim voto Baptismum suscepunt, & facti sunt Christi membra; immo & Baptismo fluminis baptizati, vnde & pro illis sumi Bullæ defunctorum possunt. Sic Doctores, quo

adducit & sequitur P. Quintanaduñas Tomo 2.

Tractat. 6. Singulari 8. Vbi illud speciale addiderim, quod si, dum Baptismi suscepit differtur, etiam id culpabilis Catechumeni contingat incuria, Indulgentia aliqua, vel Jubilæum publice faciens, quæ pro obtinendis gratijs huiusmodi

*Etiam
ante Bapti-
sum pu-
blicantur.
Casus spe-
cialis.*

præscribuntur, easdem obtinere. Licet enim Baptismo remittantur peccata omnia, & illis debitæ pœnæ; post illum tamen possunt alia committi, & pro illis Indulgentiarum subsidium adhiberi. Id probo ex concessione Gregorij XIII. de quâ verb. *Indulgentia*, §. 18. in Compendio Indico,

vbi sic dicitur: *Pœnitentes autem, qui culpabilis in- dispositione impediti erunt, eamdem Indulgentiam con- sequi poterunt, vbi primum absulerint impeditum,*

& communiquerint, & etiam iana dies ad Indulgen- tiam obtinendam constitutis præterierit; ita habetur in

vnde vocis Oraculus, pagina 100. Sic ibi. Et perpe-

terus quidem Indulgentia est, cui non obstat

per viuæ vocis Oraculum haberri, iam diximus;

neque pro Orientali Indiâ concessam; cùm adeo

*probabile sit generales Indulgentias esse commu- nes. Quod autem ibidem dicitur: *Vt quando in**

Indiâ Orientali conceditur plenaria Indulgentia ijs, qui

confessi fuerint, & sacram Eucharistiam sumiserint; ob-

tineri posit ea Indulgentia etiam ab ijs, quibus per eti- tem, vel aliud legitimum impedimentum (fine eorum

tamen culpa) communicare non heet; si tamen cetera

omnia peregerint. Non ita est accipiendo, vt

tantum debet intelligi de Indulgentijs, quæ in

speciali pro Indijs conceduntur, sed pro quibus

cumque alijs, etiam vniuerso Orbi Christiano

communibus: verè siquidem de illis dici potest

in Indijs concedi, & omnium eadem est ratio.

Immò pro generalibus maior esse ratio potest,

quia solet esse illæ rariores, vt Anni sancti, &

similes; quibus etiam quissimum est nullum fidelium

defraudari. Quod ad Catechumenos vero attinet,

cùm in illis eadem ratio sit, quæ in alijs, & cum

omni proprietate verisicutur culpabilis indifponi-

tione esse impeditos (si autem inculpabilis sit,

ratio est manifestior) poterit prædicta locum ha-

bere concessio: quæ cùm alias favorabilis sit, &

in fauorem fidei specialiter, ex eo capite etiam

amplianda, iuxta laetijs dicta & specialiter Cap. 2.

Et hæc pro priuilegijs sat, ut iam ad alia.

*Concessio:
nem locum
habere eti-
pro Indul-
gentijs non
concessis
specialiter
pro Indijs.*

*Ad Cate-
chumenos
applicatio.*

